

Vuoden 2009 edunvalvontapalkkioiden periminen ja ohjeistus – yleisen edunvalvonnan kehittämistyöryhmän kannanotto 3.9.2009

Kun oli läpikäyty erilaisia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia, työryhmä päätyi seuraaviin suosituksiin ja niiden perusteluihin:

- Edunvalvontapalkkiot lasketaan sen tilanteen mukaan, mikä päämiehillä oli 31.10.2009 tai sen jälkeen ja ne peritään päämiehiltä niin, että ne ovat valtion tilillä viimeistään 15.1.2010.
- Palkkio maksetaan palkkiolaskelman mukaisesti päämiehen tililtä, OPK ei lähetä erillistä laskua. OPK:lle lähetetään virastosta yhteenveto palkkioista.
- Täsmennyksenä mainitaan vielä, että palkkiota ei lasketa uudelleen vuositilin yhteydessä ellei selvän virheen huomaaminen sitä vaadi.
- Päämiesten tulojen ja menojen sekä omaisuuden kirjanpito on suositeltavaa päivittää niin reaaliaikaan kuin mahdollista ennen 31.10.
- Edunvalvontapalkkion eräpäiväksi voidaan merkitä 15.12., jolloin se tulisi ottaa huomioon joulukuun toimeentulotuessa, palkkio voidaan kuitenkin maksaa valtiolle 15.1. mennessä, niin että mahdollinen toimeentulotuki olisi ehtinyt tulla palkkion maksamiseen. Pääsääntöisesti palkkiot maksetaan joulukuun aikana, jolloin niitä ei tarvitse merkitä vuositiliin velaksi ja ne myös tulevat näkyviin ko. vuoden tiliin.
- Marraskuun ja joulukuun tuloja ja muita tapahtumia ei ole välttämätöntä ennakoida laskelmaan, jos siitä aiheutuu paljon lisätyötä, eikä ohjelma osaa sitä tehdä automaattisesti. Ennakoinnilla on pääsääntöisesti merkitystä vain ns. leikkurin osalta ja suurin osa palkkiosta todennäköisesti määräytyy oikein vaikka loppuvuoden tuloja ei laskelmaan lisätä. Tällöin kuitenkin on muistettava, että laskelma tehdään koko vuodelle laskentapäivän tiedoilla. Mikäli palkkioleikkuri tulisi käyttöön, on laskelma tehtävä uudelleen, niin että em. tulot otetaan laskelmassa huomioon.
- Perusmaksu on 200 euroa, kun laskelma tehdään koko vuodelle, eikä laskenta ajankohdalla ole siis merkitystä sen suuruuteen.
- Lisämaksu tilin tekemisestä peritään aikaisemman ohjeen mukaan, laskenta ajankohdalla ei ole merkitystä sen suuruuteen. Lisämaksun suuruus määräytyy jaottelun ja pääosin tilinteon laajuuden mukaan. Kahden viimeisen kuukauden osalta vaikutus lienee vähäinen, arvio tapahtuu koko vuoden mukaan.
- Lisämaksu omaisuusluettelon laadinnasta vaatii arvion siitä, tuleeko luettelo valmiiksi kahden viimeisen kuukauden aikana, jos se ei laskentapäivänä ollut vielä valmis. Näissä tapauksissa kyse on yleensä osavuosi-palkkiosta eli jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana alkaneista edunvalvonnoista, jotka vaativat joka tapauksessa erityisen huomion. Palkkio peritään seuraavana vuotena, jos luettelokin valmistuu silloin.
- Lupamaksujen osalta marras-joulukuussa haettavat luvat edellyttävät tarkempaa huomiota. Nämä tapaukset ovat määrältään pieniä, ja pääosaltaan ennakoitavissa. Lisämaksu luvan hakemisesta voidaan periä myös osapalkkiona erikseen, mutta tällöin on huomioitava ns. leikkurin vaikutus.

Nämä tapaukset joudutaan laskemaan erikseen. Lisämaksun periminen omaisuudenhoitosuunnitelmasta arvioidaan samoin.

- Lisämaksu palkkio-ohjeen 2 §:n 4 kohdan mukaisesti päämiehen asunnosta huolehtimisesta on 170 euroa vuodessa, eikä laskenta-ajankohdalla ole merkitystä sen suuruuteen.
- Lisämaksu omaisuuden hoitamisesta lasketaan siitä omaisuudesta, joka päämiehellä on laskentapäivänä ja muutoin palkkio-ohjeen mukaan. Laskemisessa voidaan käyttää viimeistä saatavilla olevaa arvoa, eikä erillisiä tositteita esim. pörssiosakkeista ja rahastoista ole tarpeen hankkia. Yleensä kurssien suuret heilahtelut ovat tiedossa ja laskentapäivän kurssiarvo voidaan päivittää kirjanpitoon ilman pankin tiliotteitakin, jos se on tarpeellista. Vuoden aikana erääntyneet määräaikaisten ja tuottotilien korot on hyvä päivittää kirjanpitoon tässä vaiheessa, elleivät ne jo näy esim. koneellisen hoitotilin tai muun tilin saldossa ja tule siten automaattisesti laskelmaan mukaan. Erääntymättömiä korkoja ei ole tarpeen arvioida vuodenvaihteen tilanteeseen muutoin kuin ns. leikkuri tapauksissa.
- Palkkio-ohjeen 3 §:n mukaisissa tilanteissa edunvalvontapalkkion laskemista varten täytyy arvioida marras-joulukuun tulot. Työtulojen, eläkkeiden ja etuuksien sekä vuokratulojen määrä tiedetään lokakuun tulojen perusteella. Muut pääomatulot kuin vuokratulo joudutaan sen sijaan arvioimaan ja laskemaan kahdelle kuukaudelle niissä tapauksissa, joissa niiden suuruuden arvioidaan vaikuttavan palkkion leikkautumiseen. Korkotuloa voi laskea sen hetken koron mukaan vaikka kyseessä olisi vaihtuvakorkoinen tili. Nämä nettopääomatulot lasketaan mukaan luonnollisesti vain niissä tapauksissa, joissa pääomatulot tulisivat päämiehen käyttöön kahden viimeisen kuukauden aikana.
- Erityiskorvauksen ja erityistehtävän palkkiot peritään aina erillisen selvityksen mukaisesti eikä tällä palkkionperimisajan yhtenäistämisellä ole niihin vaikutusta.
- Työryhmä ei katsonut tarpeelliseksi suosittaa ylärajaa palkkiolle, kohtuullisuuden harkitsee aina viime kädessä maistraatti.
- Palkkion kohtuullisen määrän arvioinnista ja palkkion alentamisesta tai sen perimättä jättämisestä on ohje jo annettu 31.3.2009 kirjeessä ja työryhmä katsoi, että esimerkiksi voidaan mainita vielä se, että yhtenäisohjeen noudattaminen johtaisi nyt päämiehen kohdalla kohtuuttoman suureen palkkion nousuun kerralla.
- Maksamatonta edunvalvontapalkkiota koskevat samat lait, ohjeet ja säännöt kuin muitakin velkoja ja laskuja. Edunvalvontapalkkio ei ole ulosmitattavissa ilman tuomiota ja maksujärjestelyistä täytyy sopia OPK:n kanssa, jos palkkio jää velaksi. Tästä voidaan antaa vielä ohjeita, jos OPK katsoo yhtenäisen menettelytavan sitä vaativan.